

7. ELS ESTEREOTIPS I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

GUIA DIDÀCTICA DEL PROFESSORAT

- OBJECTIUS GENERALS
- OBJECTIUS ESPECÍFICS
- MATERIAL
- METODOLOGIA I DESENVOLUPAMENT
- ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES
- AVALUACIÓ

MATERIAL DE L'ALUMNAT

1. ACTIVITAT
2. DIARI DE CLASE

GUIA DIDÀCTICA DEL PROFESSORAT

1. OBJECTIUS GENERALS

L'objectiu d'aquesta activitat és fer que els alumnes s'adonin que els estereotips de gènere els influeixen com a nois/homes de manera negativa, i no només a les noies/dones. Per aconseguir-ho es proposen els objectius següents:

- Reconèixer la existència de la masculinitat tradicional.
- Identificar els trets bàsics dels estereotips.
- Avaluar les conseqüències negatives per a les nostres vides de la masculinitat tradicional.

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Adonar-se que els mitjans de comunicació reproduïxen estereotips.
- Adonar-se que els mitjans de comunicació reforcen els rols de gènere, quan podria ser una eina de canvi de la societat.
- Reconèixer de quina manera els nostres ídols solen ser estereotipats.
- Adonar-se que els programes i anuncis de la TV són un reflex de la societat.

3. MATERIAL

El material necessari només serà: les fotocòpies del material per a l'alumnat i una aula.

S'haurà de fer una fotocòpia per a cada alumne i una altra per a cada alumna de la *Activitat Individual*. També s'haurà de fer una fotocòpia de l'*Activitat en petit grup* i la de *Fem un Contra-anunci* per a cada grup de quatre persones.

4. METODOLOGIA I ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

La primera activitat és individual, en que cada alumne i alumna han d'escollir una persona que surt a la TV amb la que se sentin identificats o que admirin. Pot ser un personatge d'una sèrie o d'una pel·lícula, presentador, actor, ... o també un home que hagi sortit a les notícies dels diaris o al telediari. Si cap alumne o alumna no troba cap persona del seu sexe, també pot escollir una persona del sexe contrari a la que admiri (no ho ha de confondre amb que li agradi).

Un cop escollit el personatge, l'han de descriure amb una sèrie de característiques. Com a orientació, poden agafar-les de la taula d'estereotips que tenen al full, però les han de buscar entre les dues columnes. L'intenció de la última pregunta és que s'adonin que els personatges escollits solen ser estereotipats.

A la següent activitat han de fer grups de dos alumnes amb dues alumnes, per tal que cada un expliqui el personatge escollit. El professorat procurarà reorientar l'activitat i donar un temps limitat, per tal que no derivi massa la conversa. Després de la posada en comú dins del petit grup, han de posar-se d'acord en contestar les preguntes que se'ls fa, i posar-les per escrit.

Acabat el temps per contestar, el professorat farà una posada en comú, on preguntarà a dos o tres grups les seves respostes, tot consultant si hi

ha cap altra grup que no hagi contestat el mateix, i crear així una mica de debat.

Tot i que el debat s'orientarà cap a si són els mitjans de comunicació els que influeixen a la societat, o si en realitat aquesta són només un reflexe de la societat, la realitat és que els mitjans de comunicació es regeixen per l'audiència, que no deixa de ser la societat, que demana certs tipus de programes i personatges. I són, per tant, un reflexe de la cultura de la nostra societat. De fet, cada cultura té els seus programes i personatges preferits, com la cultura àrabe-musulmana, la índia, o la sud-americana amb els seus "culebrons".

D'altra banda, els mitjans de comunicació influeixen a la societat d'alguna manera, com demostra la propaganda política que s'ha fet en altres temps, al nostre país i a d'altres. Això ho saben molt bé els especialistes en màrqueting. Si més no, ajuda a fer visible aspectes com la violència de gènere, la pobresa en el món, l'ecologia i la sostenibilitat, els accidents de trànsit,...

Si els mitjans de comunicació només es basen en l'audiència, el que fan és reforçar més la nostra cultura estereotipada. Els esforços per canviar la societat es veuen contrarrestats per certs programes de la TV, quan podrien ser un aliats molt bons. Per sort, cada vegada hi ha més associacions conciençades en el tema, i, fins i tot, alguns canals han començat a produir sèries en que hi surten personatges no tan estereotipats i més diversos, i on, si més no, els personatges més estereotipats surten ridiculitzats.

A l'activitat final de *Fem un contra-anunci*, han de tornar a fer petits grups per escollir un anunci de la televisió. L'objectiu és que analitzin el model d'home i de dona que es representa. El professorat s'ha d'assegurar que l'anunci seleccionat té un marcat caràcter estereotipat (productes de neteja, joguines, cotxes, ...). També és important que hi apareguin personatges per tal que els puguin representar.

La raó de que els anuncis siguin tant estereotipats la saben molt bé els que se dediquen a això. Abans de dissenyar l'anunci, fan un estudi de mercat, i busquen el grup de població al que va dirigit, que és el que n'haurà de fer més cas. Un anunci val molts diners, i els han d'amortitzar, per això, no l'orientaran pas cap a un sector de la població que no farà cas de l'anunci perquè no li interessa el producte. Com a exemple, agafem un producte de neteja. L'estudi dirà que gairebé no hi ha homes que es quedin a casa i es dediquin exclusivament a les feines de la llar (tot i que la tendència sembla que vagi augmentant, són una minoria molt minça encara), però sí que hi ha una gran part de la població femenina que ho fa. D'entre les persones treballadores, la gran majoria de dones dediquen a la casa moltes més hores després de la feina que no pas els homes (tot i que també hi ha cada vegada més parelles que es reparteixen les feines de casa per igual), i per últim, normalment són les dones les que van a comprar, i els homes, quan hi van, normalment ho fan amb la llista feta per la dona. A qui hauria d'anar doncs adreçat l'anunci? I quina mena de dona és la que fa de mestressa de casa o superwoman? Està clar que l'anunci ha de dirigir-se a les dones amb un marcat caracter estereotipat, ja que les dones igualitàries exigèixen cada vegada més que els companys col·laborin a les feines de la llar.

Tornant a l'activitat, segurament, tant quan hagin de repartir-se els papers com quan els representin, sortiran comentaris i discussions que s'han d'analitzar, bé "in situ", o bé al final de la representació. Així l'alumnat s'adonarà de que tant els personatges, com ells i elles, tenen incorporats uns rols de gènere, i és per això que els fa vergonya o se senten ridículs fent els personatges canviats.

A continuació, com a exercici final, han de fer un contra-anunci, on s'ha de veure tot el que han après. S'han d'imaginar que els personatges representen una societat igualitària en que no hi han rols ni estereotips

de gènere, i on tothom, homes i dones, poden ser ells mateixos, amb la seva diversitat, i fer les mateixes funcions que el sexe contrari.

5. AVALUACIÓ

Al final de la sessió s'han d'avaluar tant els objectius generals com els específics de l'activitat. Una de les maneres és que cada alumne, de forma individual, faci un **diari de l'activitat**, tot expressant la seva experiència, no només explicant el que s'ha fet, sinó, i de forma vivencial: quines idees l'han impactat més, de quines coses s'ha fet més conscient ara que abans, i quines actituds o valors pensa que canviarà després de l'activitat.

Un altre element d'avaluació és l'exercici final, en el qual es fa un contra-anunci, on es pot veure si han entès bé el que han treballat a l'activitat.

D'aquesta manera, el professorat, en llegir els diaris i l'exercici del contra-anunci, podrà avaluar si s'han assolit els objectius.

MATERIAL DE L'ALUMNAT

ACTIVITAT INDIVIDUAL

Si ets un **noi**, pensa en un home destacat que hagi vist en un programa de la televisió o en els diaris, al qual t'agradaria assemblar-te. Pot ser un personatge d'una sèrie o d'una pel·lícula, presentador, actor, ... o també un home que hagi sortit a les notícies dels diaris o al telediari. Si no trobes cap home, també pot ser una dona a la que admiris(no confonguis amb que t'agradi):

Descriu-lo i explica breument per què t'agrada(has de donar almenys 5 o 6 característiques que el descriuin):

A partir de la taula d'estereotips, marca amb una rodona les característiques que has posat a la descripció.

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

DONES

- Guapa
- Sensible
- Amable
- Complaent
- Obedient
- Passiva/passiu
- Fràgil
- Necessita contacte afectiu i emocional
- Necessita protecció
- Solidària/solidari
- És pacífica/pacífic
- És col·laborativa/col·laboratiu
- La seva prioritat és la família

HOMES

- Fort/forta
- Competitiu/competitiva
- Emprenedor/emprenedora
- Inflexible
- Agressiu/agressiva
- Actiu/activa
- Disciplinat/disciplinada
- No mostra les seves emocions
- Autosuficient
- Autoconfiança
- Independent
- Ambiciós/ambiciosa
- La seva prioritat és el treball

Quines característiques predominen, les d'estereotips masculins o femenins? O més aviat hi ha una mica de tot?

Si ets **noia**, pensa en una dona destacada que hagis vist a la televisió o en els diaris, a la qual t'agradaria assemblejar-te. Pot ser un personatge d'una sèrie o d'una pel·lícula, presentadora, ... o també una dona que hagi sortit a les notícies dels diaris o al telediari. Si no trobes cap dona, també pot ser un home al que admiris(no confonguis amb que t'agradi):

Describeu-la i explica breument per què t'agrada(has de donar almenys 5 o 6 característiques que la descriuen).

A partir de la taula d'estereotips, marca amb una rodona les característiques que has posat a la descripció.

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

DONES/FEMENÍ

- Sensible
- Amable
- Complaent
- Obedient
- Passiva/passiu
- Fràgil
- Necessita contacte afectiu i emocional
- Necessita protecció
- Solidària/solidari
- És pacífica/pacífic
- És col·laborativa/col·laboratiu
- La seva prioritat és la família

HOMES/MASCULÍ

- Fort/forta
- Competitiu/competitiva
- Emprenedor/emprenedora
- Inflexible
- Agressiu/agressiva
- Actiu/activa
- Disciplinat/disciplinada
- No mostra les seves emocions
- Autosuficient
- Autoconfiança
- Independent
- Ambiciós/ambiciosa
- La seva prioritat és el treball

Quines característiques predominen, les d'estereotips masculins o femenins? O més aviat hi ha una mica de tot?

ACTIVITAT EN PETIT GRUP

Ara heu de fer grups de 4 persones (2 nois i 2 noies), i comentar les vostres respostes.

Primer heu d'explicar, un per un, quin personatge heu agafat i per què l'heu triat.

Un cop fet, comenteu el resultat de la comparació amb els estereotips de gènere. Contesteu a les preguntes:

Heu agafat personatges molt estereotipats? O potser algú ha agafat un personatge no tan estereotipat?

Algun noi ha agafat una dona com a personatge?

Alguna noia ha agafat un home com a personatge?

Reflexioneu fins a quin punt influïxen les imatges de la televisió i dels mitjans de comunicació en la nostra imatge dels homes i de les dones.

Penseu que són els mitjans de comunicació els que ens influeixen, o potser només són un reflexe de la nostra societat?

Penseu que els mitjans de comunicació poden ajudar a canviar la societat, si mostren homes i dones no tan estereotipats?

ACTIVITAT AMB TOT EL GRUP

Ara el professor o professora demanarà a cada grup les respostes que heu contestat abans, i podreu donar les vostres opinions, tot creant un petit debat.

FEM UN CONTRA-ANUNCI

Ara una altra vegada en petit grup escolliu un anunci de la televisió i analitzeu el model d'home i de dona que es representa. N'heu de seleccionar un de marcat caràcter estereotipat (productes de neteja, joguines, cotxes, ...) on surtin personatges, ja que després l'heu de representar:

Ara heu de transcriure l'anunci, i escriure tot el que s'hi diu i el que hi passa.

A continuació us heu d'organitzar perquè cada grup dramatitzi l'anunci canviant els homes per dones i viceversa.

Com l'heu vist? Sembla ridícul?

Com us heu sentit fent un paper contrari al vostre sexe?

Ara, tenint en compte tot el que heu reflexionat fins aquí, heu de construir i dramatitzar un anunci del mateix producte, en que els personatges són més igualitaris (no estereotipats). Per exemple, un anunci de productes de neteja protagonitzat per homes, o encara millor per homes i dones que es cuiden de la llar per igual.

Heu d'escriure els diàlegs, tot explicant què fa cada personatge en cada moment:

DIARI DE CLASSE

Al final de l'activitat, has d'escriure en un full blanc la teva experiència, de manera individual, no tant explicant el que s'ha fet, sinó de forma vivencial i personal: quines idees o activitats t'han impactat més, de quines coses t'has fet més conscient ara que abans, i quines actituds o quins valors penses canviar a partir d'ara, després de l'activitat.